

Prehľad

zákona z2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

PRVÁ ČASŤ

MANŽELSTVO

<u>Prvá hlava</u>	VZNIK MANŽELSTVA	§ 1 – § 8
<u>Druhá hlava</u>	NEPLATNOSŤ A NEEEXISTENCIA MANŽELSTVA	§ 9 – § 17
<u>Tretia hlava</u>	VZŤAHY MEDZI MANŽELMI	§ 18 – § 20
<u>Štvrtá hlava</u>	ZÁNIK MANŽELSTVA SMRŤOU, VYHLÁSENÍM MANŽELA ZA MŔTVEHO	§ 21
<u>Piata hlava</u>	ROZVOD MANŽELSTVA	§ 22 – § 28

DRUHÁ ČASŤ

VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

<u>Prvá hlava</u>	RODIČOVSKÁ ZODPOVEDNOSŤ	§ 29 – § 40
<u>Druhá hlava</u>	ĎALŠIE PRÁVA A POVINNOSTI RODIČOV A DETÍ A VZŤAHY V RODINE	§ 41 – § 44
<u>Tretia hlava</u>	NÁHRADNÁ STAROSTLIVOSŤ	§ 45 – § 56
	Základné ustanovenia	§ 45
	Zverenie dieťaťa do výchovy inej fyzickej osoby než rodiča (náhradná rodinná starostlivosť)	§ 46 – § 48
	Pestúnska starostlivosť	§ 49 – § 54
	Ústavná výchova	§ 55 – § 56
<u>Štvrtá hlava</u>	PORUČNÍCTVO A OPATROVNÍCTVO	§ 57 – § 62

TRETIA ČASŤ

VÝŽIVNÉ

<u>Prvá hlava</u>	DRUHY VYŽIVOVACÍCH POVINNOSTÍ A ROZSAH VÝŽIVNÉHO	§ 63 – § 75
Prvý diel	Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom	§ 63 - § 66
Druhý diel	Vyživovacia povinnosť detí k rodičom	§ 67 – § 68
Tretí diel	Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými	§ 69 – § 71
Štvrtý diel	Vyživovacia povinnosť medzi manželmi	§ 72
Piaty diel	Príspevok na výživu rozvedeného manžela	§ 73 – § 74
Šiesty diel	Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matka	§ 75
<u>Druhá hlava</u>	SPOLOČNÉ USTANOVENIA	§ 76 – § 82

ŠTVRTÁ ČASŤ

URČENIE RODIČOVSTVA A OSVOJENIE

Prvá hlava URČENIE RODIČOVSTVA § 83 – § 97

 Prvý diel Určenie materstva § 83 – § 84

 Druhý diel Určenie otcovstva § 85 – § 97

Druhá hlava OSVOJENIE § 98 – § 111

PIATA ČASŤ

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 112 - § 122

N Á V R H

Zákon

z.....2004,

o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

ČI. I

Základné zásady

ČI.I

Manželstvo v našej spoločnosti spočíva na pevných citových vzťahoch medzi mužom a ženou. Obidvaja sú si v ňom rovní. Hlavným spoločenským účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí.

ČI.II

Rodina založená manželstvom je základným článkom našej spoločnosti, ktorá všestranne chráni rodinné vzťahy.

ČI. III

Materstvo je najčestnejším poslaním ženy. Spoločnosť poskytuje materstvu nielen svoju ochranu, ale aj všetku starostlivosť, najmä hmotnou podporou matky i detí a pomocou pri ich výchove.

ČI.IV

Všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať a podľa svojich schopností a možností zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny.

ČI. V

V duchu týchto základných zásad treba používať ustanovenia tohto zákona a vykonávať práva i povinnosti v ňom upravené.

PRVÁ ČASŤ MANŽELSTVO

Prvá hlava VZNIK MANŽELSTVA

§ 1

(1) Manželstvo je spoločenstvo muža a ženy, ktoré vzniká na základe ich dobrovoľného rozhodnutia prejaveneho zákonom stanoveným spôsobom.

(2) Účelom manželstva je vytvoriť harmonické, trvalé a stabilné životné spoločenstvo a zabezpečiť riadnu výchovu detí.

(3) Muž a žena, ktorí chcú spolu uzavrieť manželstvo (ďalej len „snúbenci“), majú vopred poznať svoje charakterové vlastnosti a svoj zdravotný stav.

§ 2

Manželstvo sa uzaviera súhlasným vyhlásením snúbencov pred orgánom povereným viesť matriku (ďalej len „matričný úrad“) alebo pred orgánom cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (ďalej len „orgán cirkvi“). Snúbenci verejne a slávnostným spôsobom v prítomnosti dvoch svedkov vyhlásia, že vstupujú do manželstva.

§ 3

Uzavretie manželstva pred matričným úradom

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci pred matričným úradom určeným pre obvod, v ktorom má jeden z nich trvalý pobyt a to pred starostom (primátorom) alebo povereným poslancom obecného (mestského) zastupiteľstva za prítomnosti matrikára matričného úradu.

(2) Matričný úrad určený podľa odseku 1, môže z dôležitých dôvodov povoliť uzavretie manželstva pred iným matričným úradom alebo na ktoromkoľvek inom vhodnom mieste.

(3) Ak je život jedného zo snúbencov, ktorý chce uzavrieť manželstvo priamo ohrozený, môže sa manželstvo uzavrieť pred ktorýmkoľvek matričným úradom a na ktoromkoľvek mieste.

§4

Uzavretie manželstva pred orgánom cirkvi

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci pred osobou vykonávajúcou činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti¹⁾ ako príslušným orgánom cirkvi (ďalej len "cirkevná forma").

(2) Manželstvo cirkevnou formou sa uzaviera v kostole alebo na inom vhodnom mieste určenom predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti na náboženské obrady alebo náboženské úkony.

¹⁾ Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.

(3) Ak je život toho, kto chce uzavrieť manželstvo cirkevnou formou priamo ohrozený, môže sa manželstvo uzavrieť na ktoromkoľvek vhodnom mieste.

(4) Orgán cirkvi, pred ktorým došlo k uzavretiu manželstva, je povinný do troch pracovných dní doručiť zápisnicu o uzavretí manželstva s uvedením skutočností podľa osobitných predpisov²⁾ príslušnému matričnému úradu v obvode ktorého sa uzavrelo manželstvo.³⁾

(5) Podmienky uzavretia manželstva ustanovené týmto zákonom platia aj pri uzavretí manželstva cirkevnou formou.

§ 5

Štátny občan Slovenskej republiky môže v cudzine uzavrieť manželstvo podľa tohto zákona aj pred orgánom Slovenskej republiky na to splnomocneným.

§ 6

(1) Snúbenci sú povinní predložiť určené doklady a vyhlásiť, že im nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva, že obaja poznajú svoj zdravotný stav.

(2) Snúbenci pri uzavieraní manželstva pred matričným úradom alebo pred príslušným orgánom cirkvi tiež súhlasne vyhlásia či,

a) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom,

b) si ponechajú svoje doterajšie priezviská, alebo či

c) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom a jeden z nich si ako druhé, ponechá svoje doterajšie priezvisko; snúbenec, ktorý už má dve priezviská, uvedie, ktoré z doterajších priezvísk bude ako druhé súčasťou jeho priezviska.

(3) Ak si snúbenci ponechajú svoje doterajšie priezviská podľa odseku 1 písm. b), súhlasne vyhlásia, ktoré z ich priezvísk bude priezviskom spoločných detí. Ak snúbenci urobia vyhlásenie podľa odseku 1 písm. c), priezviskom ich detí bude spoločné priezvisko rodičov.

(4) Kto chce uzavrieť nové manželstvo, je povinný preukázať, že jeho skoršie manželstvo zaniklo, alebo bolo vyhlásené za neplatné.

(5) Príslušný orgán, pred ktorým sa manželstvo uzaviera, môže predloženie určených dokladov odpustiť, ak je ich zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

²⁾ § 27 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov.

³⁾ § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov.

§ 7

Ak je život toho, kto chce uzavrieť manželstvo, priamo ohrozený, netreba predložiť doklady, inak na uzavretie manželstva potrebné. Aj v tomto prípade snúbenci musia vyhlásiť, že im nie sú známe okolnosti, ktoré by uzavretie manželstva vylučovali.

§ 8

(1) Z dôležitých dôvodov môže matričný úrad povoliť, aby vyhlásenie snúbenca, že vstupuje do manželstva, urobil jeho zástupca. Plnomocenstvo musí mať písomnú formu a podpis na ňom musí byť overený. Snúbenec, s ktorým sa má manželstvo uzavrieť, musí byť v ňom presne označený, inak manželstvo nevznikne.

(2) Odvolanie plnomocenstva je účinné, len vtedy, keď sa o ňom druhý snúbenec dozvie predtým, ako vyhlásil, že vstupuje do manželstva.

(3) Zástupcom jedného zo snúbencov môže byť len plnoletá fyzická osoba, ktorá nie je pozbavená spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená; zástupca musí mať rovnaké pohlavie, ako snúbenec, ktorého zastupuje.

Druhá hlava NEPLATNOSŤ A NEEXISTENCIA MANŽELSTVA

§ 9

(1) Manželstvo sa nemôže uzavrieť so ženatým mužom alebo vydatou ženou; o neplatnosti manželstva rozhodne súd i bez návrhu.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí aj v prípade, ak slovenský občan v cudzine vstúpil do zväzku, ktorému právny poriadok štátu, v ktorom bol zväzok uzavretý, priznáva účinky prekážky uzavretia platného manželstva.

(3) K rozhodnutiu o neplatnosti manželstva nedôjde a takéto manželstvo sa stane platným, len čo skoršie manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné.

§ 10

Manželstvo sa nemôže uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami; to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením. O neplatnosti manželstva rozhodne súd aj bez návrhu.

§ 11

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť maloletý. Súd môže z dôležitých dôvodov výnimočne povoliť uzavretie manželstva maloletému, ktorý má viac ako šesťnásť rokov. Bez povolenia súdu je manželstvo neplatné a súd rozhodne o jeho neplatnosti aj bez návrhu.

(2) K rozhodnutiu o neplatnosti manželstva nedôjde a takéto manželstvo sa stane platným, ak manžel, ktorý bol v čase uzavretia manželstva maloletý, už dovŕšil osemnásť rok alebo ak manželka otehotnela.

§ 12

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony.

(2) Osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže uzavrieť manželstvo len s povolením súdu.

(3) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Súd však môže uzavretie manželstva takejto osobe povoliť, ak je jej zdravotný stav zlučiteľný s účelom manželstva.

(4) Ak uzavrie manželstvo osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony, alebo osoba, ktorá trpí duševnou poruchou, ktorá by mala za následok pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozhodne o neplatnosti tohto manželstva aj bez návrhu.

(5) Ak bez povolenia súdu uzavrie manželstvo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, alebo osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, rozhodne súd o neplatnosti tohto manželstva na návrh ktoréhokoľvek z manželov. K rozhodnutiu o neplatnosti manželstva nedôjde, ak sa zdravotný stav manžela stal zlučiteľný s účelom manželstva.

§ 13

(1) Ak manželstvo zaniklo, nemožno ho vyhlásiť za neplatné.

(2) Ak bolo manželstvo uzavreté so ženatým mužom alebo vydatou ženou, medzi predkami a potomkami alebo medzi súrodencami, súd vysloví neplatnosť manželstva i po jeho zániku. To isté platí o manželstve uzavretom medzi osobami, ktoré sú v príbuzenskom pomere na základe osvojenia.

§ 14

(1) Manželstvo je neplatné, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva bolo urobené

- a) v dôsledku bezprávnej vyhrážky, alebo
- b) omylu týkajúceho sa totožnosti jedného zo snúbencov, alebo
- c) omylu týkajúceho sa povahy právneho úkonu uzavretia manželstva.

(2) Neplatnosť manželstva podľa odseku 1 vysloví súd na návrh ktoréhokoľvek z manželov.

(3) Právo manžela uplatniť neplatnosť manželstva podľa odseku 1 zanikne uplynutím jedného roka odo dňa, kedy sa o dôvodoch neplatnosti manželstva dozvedel.

§ 15

(1) Ak sa konanie o vyhlásenie manželstva za neplatné na návrh niektorého z manželov už začalo, možno neplatnosť manželstva vysloviť i po smrti druhého manžela.

(2) Po smrti manžela, ktorý podal návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné, možno vysloviť neplatnosť manželstva aj vtedy, ak o to požiadajú do jedného roka od jeho smrti jeho potomkovia.

§ 16

(1) Manželstvo vyhlásené za neplatné sa považuje za neuzavreté.

(2) O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch po vyhlásení manželstva za neplatné, platia obdobne ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

§ 17

Manželstvo nevznikne ak

a) muž alebo žena boli k vyhláseniu o uzavretí manželstva donútení fyzickým násilím, alebo

b) bolo manželstvo uzavreté maloletou osobou, ktorá nedovŕšila vek šesťnásť rokov, alebo

c) nebolo manželstvo uzavreté pred príslušným matričným úradom s výnimkou prípadu podľa § 3 ods. 3, alebo ak bolo manželstvo uzavreté pred poslancom obecného zastupiteľstva, ktorý na to nebol poverený, alebo

d) bolo manželstvo uzavreté pred cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ktorá nie je registrovaná podľa osobitného predpisu¹⁾, alebo ak bolo manželstvo uzavreté pred osobou, ktorá nebola oprávnená vykonávať činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, alebo

e) bolo manželstvo uzavreté v cudzine pred orgánom, ktorý na to nebol splnomocnený, alebo

f) vyhlásenie o uzavretí urobil zástupca bez platného plnomocenstva, alebo ak došlo k jeho odvolaniu podľa tohto zákona.

Tretia hlava VZŤAHY MEDZI MANŽELMI

§ 18

Muž a žena majú v manželstve rovnaké práva a rovnaké povinnosti. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

§ 19

(1) O uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Za uspokojovanie potrieb rodiny sa považuje aj osobná starostlivosť o deti a spoločnú domácnosť.

(2) O veciach týkajúcich sa rodiny rozhodujú manželia spoločne. Ak sa nedohodnú o podstatných veciach, rozhodne na návrh jedného z nich súd.

§ 20

(1) Každý z manželov je oprávnený zastupovať druhého manžela v bežných veciach, najmä prijímať za neho bežné plnenia. Konanie jedného z manželov pri obstarávaní bežných vecí rodiny zaväzuje obidvoch manželov spoločne a nerozdielne.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak druhý manžel tieto účinky proti inej osobe výslovne vylúčil a ak to bolo tejto osobe známe.

Štvrtá hlava ZÁNİK MANŽELSTVA SMRŤOU ALEBO VYHLÁSENÍM JEDNÉHO Z MANŽELOV ZA MŤVEHO

§ 21

(1) Manželstvo zaniká smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho. Ak bol jeden z manželov vyhlásený za mŕtveho, manželstvo zaniká dňom, keď rozhodnutie o tom nadobudne právoplatnosť.

(2) Ak bolo rozhodnutie o vyhlásení jedného z manželov za mŕtveho zrušené, neobnoví sa zaniknuté manželstvo, ak manžel toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, uzavrel medzitým nové manželstvo.

Piata hlava ROZVOD MANŽELSTVA

§ 22

L'ahkomysel'ny pomer k manželstvu je v rozpore so záujmom spoločnosti a preto možno k zrušeniu manželstva rozvodom pristúpiť len v odôvodnených prípadoch

§ 23

(1) Súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

(2) Súd zisťuje všetky príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi a pri rozhodovaní na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

§ 24

(1) Súd nerozvedie manželstvo, ak s rozvodom nesúhlasí manžel, ktorý sa podstatnou mierou nepodieľal na vzniku rozvratu vzťahov medzi manželmi, ak by mu rozvod spôsobil závažnú ujmu.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak manželia spolu nežijú viac ako tri roky a zároveň sú splnené podmienky uvedené v § 23.

§ 25

(1) V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, upraví súd výkon ich rodičovskej zodpovednosti k dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

(2) Rozhodnutie o úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

(3) Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovskej zodpovednosti alebo pri schvaľovaní dohody rodičov vždy prihliadne na najlepší záujem dieťaťa, najmä na jeho citovú orientáciu a stabilitu budúceho výchovného prostredia.

(4) Súd pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a právo toho rodiča, ktorému nebude dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie o dieťati. Rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, sa môže práva na pravidelné informovanie o dieťati domáhať na súde.

§ 26

(1) Dohoda o styku rodičov s dieťaťom nevyžaduje schválenie súdu. Ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk rodičov s dieťaťom súd.

(2) Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, súd styk dieťaťa s rodičom obmedzí alebo ho zakáže.

(3) Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s dieťaťom upravený podľa odseku 1, môže súd zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

(4) Ak to vyžaduje záujem dieťaťa a pomery v rodine, môže súd upraviť styk dieťaťa aj s osobami blízkymi.⁴⁾ Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa použijú primerane. Dohoda

⁴⁾ § 116 Občianskeho zákonníka.

rodičov, alebo osôb dieťaťu blízkych, o ich styku s dieťaťom, nevyžaduje schválenie súdom.

§ 27

Ak sa zmenia pomery, môže súd zmeniť i bez návrhu rozhodnutie, alebo dohodu rodičov o výkone ich rodičovskej zodpovednosti.

§ 28

(1) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do jedného mesiaca po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje pôvodné priezvisko.

(2) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko a ako druhé si ponechal svoje pôvodné priezvisko, môže do jedného mesiaca po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že upúšťa od používania spoločného priezviska vedľa pôvodného priezviska.

DRUHÁ ČASŤ VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

Prvá hlava RODIČOVSKÁ ZODPOVEDNOSŤ

§ 29

(1) Rodičovská zodpovednosť je súhrnom práv a povinností obsahujúcich najmä

- a) starostlivosť o osobu, zdravie, výživu, telesný, rozumový, citový a mravný vývoj maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správu majetku maloletého dieťaťa.

(2) Rodičovskú zodpovednosť majú obidvaja rodičia. Pri jej výkone sú povinní chrániť záujmy dieťaťa.

(3) Rodičovskú zodpovednosť vykonáva druhý z rodičov, ak jeden z rodičov nežije, nie je známy alebo nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol zbavený rodičovskej zodpovednosti, ak mu bol výkon jeho rodičovskej zodpovednosti obmedzený alebo pozastavený.

§ 30

(1) Súd môže priznať rodičovskú zodpovednosť podľa § 29 ods. 1 písm. a) aj maloletému rodičovi dieťaťa, ktorý dosiahol vek šesťnásť rokov a spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v najlepšom záujme dieťaťa.

(2) Ak je potrebné spravovať majetok maloletého dieťaťa, v rozhodnutí o priznaní rodičovskej zodpovednosti podľa odseku 1, súd zároveň rozhodne o ustanovení opatrovníka na spravovanie jeho majetku (ďalej len „majetkový opatrovník“).

§ 31

(1) Rozhodujúcu úlohu vo výchove detí majú rodičia, ktorí majú byť osobným životom a správaním sa príkladom svojim deťom.

(2) Na výchove dieťaťa sa podieľa i manžel, ktorý nie je rodičom dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v spoločnej domácnosti.

(3) Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa.

§ 32

Zastupovanie dieťaťa

(1) Rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.⁶⁾

(2) Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k stretnutiu záujmov medzi rodičmi a dieťaťom alebo medzi deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade ustanoví súd dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

(3) Kolízneho opatrovníka určí súd aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu, alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní, alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

(4) Na ustanovenie kolízneho opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 61 a § 62. Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na účely ktorého bol ustanovený.

§ 33

Správa majetku dieťaťa

(1) Rodičia sú povinní spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

(2) Výnosy z majetku získané pri jeho spravovaní môžu rodičia dieťaťa použiť predovšetkým na výživu dieťaťa a v primeranom rozsahu aj na uspokojovanie potrieb rodiny. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zostáva zachovaná.

(3) Ak vznikol, bez zavinenia osôb, ktoré sú povinné dieťaťu poskytovať výživu, hrubý nepomer medzi ich majetkovými pomermi a majetkovými pomermi dieťaťa, môže byť na účel uvedený v odseku 2 použitý aj majetok dieťaťa.

(4) Rodičia odovzdajú dieťaťu majetok, ktorí spravovali, najneskôr do 30 dní od dosiahnutia plnoletosti dieťaťa.

(5) Dieťa má právo požiadať rodičov alebo iné osoby o vyúčtovanie týkajúce sa správy jeho majetku; toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo na súde do jedného roka po skončení správy majetku. Práva dieťaťa zo zodpovednosti za škodu a z bezdôvodného obohatenia zostávajú zachované.

§ 34

Majetkový opatrovník

(1) Ak sú záujmy maloletého dieťaťa súvisiace so spravovaním jeho majetku ohrozené, alebo rodičia sami neurobili, alebo nie sú schopní urobiť vhodné opatrenia na ochranu majetku, môže súd na tento účel ustanoviť maloletému dieťaťu majetkového opatrovníka; tomuto rozhodnutiu nemusí predchádzať rozhodnutie o obmedzení rodičovskej zodpovednosti.

(2) Majetkovým opatrovníkom sa môže stať fyzická osoba, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí, je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a spĺňa predpoklady, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme dieťaťa.

(3) Ak nebolo možné ustanoviť za majetkového opatrovníka žiadnu fyzickú osobu, súd za majetkového opatrovníka ustanoví orgán sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej prevencie (ďalej len „orgán sociálno-právnej ochrany“), alebo inú právnickú osobu.

(4) V rozhodnutí o ustanovení majetkového opatrovníka podľa odseku 1 súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude opatrovník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je majetkový opatrovník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom dieťaťa.

(5) Majetkový opatrovník nesmie pri výkone správy majetku brať na seba neprimerané majetkové riziká. Za riadny výkon svojej funkcie zodpovedá súdu a podlieha jeho pravidelnému dohľadu. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže súd podmieniť platnosť právneho úkonu majetkového opatrovníka svojim súhlasom. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku zodpovedá majetkový opatrovník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

(6) Záverečný účet zo správy majetku dieťaťa je majetkový opatrovník povinný predložiť súdu najneskôr do dvoch mesiacov po skončení svojej funkcie.

(7) Majetkový opatrovník má právo na náhradu nákladov spojených so správou majetku a na primeranú odmenu z výnosu majetku dieťaťa, ak bol výnos dosiahnutý. Výšku odmeny určí súd.

§ 35

(1) Majetkové opatrovníctvo podľa § 34 zaniká

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou dieťaťa,
- c) smrťou majetkového opatrovníka,
- d) zánikom dôvodu, pre ktorý bol majetkový opatrovník ustanovený,
- e) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení majetkového opatrovníka jeho funkcie, alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd zbaví majetkového opatrovníka funkcie na jeho návrh.

(3) Súd odvolá majetkového opatrovníka, ak stratí spôsobilosť na výkon tejto funkcie, alebo porušuje svoje povinnosti, alebo zneužíva svoje práva vyplývajúce z opatrovníctva.

(4) V rozhodnutí o zbavení majetkového opatrovníka jeho funkcie, alebo v rozhodnutí o jeho odvolaní, súd zároveň rozhodne, ak je to potrebné, o ustanovení nového majetkového opatrovníka.

§ 36

Rozhodovanie súdu v prípade nezhody rodičov

Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovskej zodpovednosti, najmä o vystavovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku dieťaťa, o štátnom občianstve dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

§ 37

Úprava výkonu rodičovskej zodpovednosti, ak rodičia spolu nežijú

Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, sa môžu kedykoľvek dohodnúť o úprave ich práv a povinností vyplývajúcich z rodičovskej zodpovednosti. Ak sa nedohodnú, môže súd aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovskej zodpovednosti, najmä určí, ktorému z rodičov dieťa zverí do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

§ 38

Výchovné opatrenia

(1) Každý je oprávnený upozorniť rodičov na nevhodné správanie sa ich detí.

(2) Nevhodné správanie sa detí ako aj porušovanie povinností rodičov vyplývajúcich z ich rodičovskej zodpovednosti, alebo zneužívanie ich práv, môže každý oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti.

(3) Ak to vyžaduje záujem dieťaťa, môže súd rozhodnúť o uložení týchto opatrení

- a) upozorní vhodným spôsobom maloletého, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojim správaním môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývoj,
- b) napomenie vhodným spôsobom maloletého, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojim správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- c) určí nad výchovou maloletého dohľad a vykonáva ho za súčinnosti najmä orgánu sociálno-právnej ochrany, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, ak je v ňom maloletý umiestnený,

- d) uloží maloletému a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach,
- e) uloží maloletému povinnosť zúčastniť sa ambulantného liečenia,
- f) uloží maloletému povinnosť zúčastniť sa na výchovnom programe alebo na sociálnom programe,
- g) uloží maloletému obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývoj; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce.

(4) Ak je to v najlepšom záujme dieťaťa nevyhnutné a ak opatrenia uvedené v odseku 3 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloletého zo starostlivosti rodičov alebo osôb zodpovedných za jeho výchovu a nariadi maloletému za podmienok uvedených v osobitnom zákone⁵⁾

- a) pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky najdlhšie na dobu šesť mesiacov,
- b) pobyt v zdravotníckych zariadeniach alebo iných špecializovaných zariadeniach, najdlhšie na dobu šesť mesiacov,
- c) pobyt v zariadení na resocializáciu drogovovo závislých.

(5) Opatrenia uvedené v odsekoch 3 a 4 sa môžu vhodne a účelne spájať. Súd môže o nich rozhodnúť, aj keď je dieťa zverené do náhradnej starostlivosti.

(6) Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení v súčinnosti najmä s orgánom sociálno-právnej ochrany, obcou a príslušným zariadením, ak je v ňom dieťa umiestené.

(7) Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia po uplynutí obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení. Výchovné opatrenie zruší, ak možnosť zrušenia vyplýva z jeho povahy a ak splnilo svoj účel. Súd môže rozhodnúť o uložení iného vhodného opatrenia, ak je to potrebné v záujme dieťaťa.

§ 39

Zásahy do rodičovskej zodpovednosti

(1) Ak bráni niektorému z rodičov vo výkone jeho rodičovskej zodpovednosti závažná prekážka a ak to vyžaduje súčasne záujem dieťaťa, môže súd pozastaviť výkon jeho rodičovskej zodpovednosti.

(2) Ak rodičia žijú trvalo neusporiadaným spôsobom života, ak svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti nevykonávajú vôbec, alebo nezabezpečujú výchovu dieťaťa, hoci to záujem dieťaťa vyžaduje, súd obmedzí ich rodičovskú zodpovednosť. V rozhodnutí o obmedzení rodičovskej zodpovednosti súd uvedie rozsah práv a povinností, na ktoré sa obmedzenie vzťahuje.

(3) Ak zneužíva rodič svoju rodičovskú zodpovednosť, najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s dieťaťom alebo výkon rodičovskej zodpovednosti napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd ho pozbaví rodičovskej zodpovednosti.

⁵⁾ §.....zákona č..../2004 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej prevencii.

§ 40

(1) Ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti, alebo o pozastavení jej výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, vykonáva rodičovskú zodpovednosť v plnom rozsahu druhý rodič.

(2) Ak nemôže rodičovskú zodpovednosť vykonávať ani jeden z rodičov, alebo ak súd rozhodol podľa § 39 ods. 1 alebo 3 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

(3) Ak súd rozhodol o obmedzení rodičovskej zodpovednosti vo vzťahu k obidvom rodičom alebo k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu opatrovníka podľa § 61.

(4) Vyživovacia povinnosť rodičov voči dieťaťu, rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti alebo pozastavení jej výkonu, nezaniká.

Druhá hlava

ĎALŠIE PRÁVA A POVINNOSTI RODIČOV A DETÍ A VZŤAHY V RODINE

§ 41

(1) Deti majú spoločné priezvisko rodičov alebo priezvisko jedného z nich určené vyhlásením pri uzavieraní manželstva (§ 6 ods. 2).

(2) V prípade, že priezvisko dieťaťa nebolo určené podľa odseku 1 a rodičia majú rôzne priezviská, dohodnú sa na priezvisku dieťaťa a oznámia to matričnému úradu.

(3) Ak sa rodičia nedohodnú o mene alebo priezvisku dieťaťa alebo ak žiadny z rodičov nie je známy, určí meno alebo priezvisko súd.

§ 42

(1) Ak uzavrú rodičia manželstvo po narodení svojho dieťaťa, bude mať dieťa priezvisko určené pre ich ostatné deti.

(2) Ak uzavrie manželstvo matka dieťaťa, ktorého otec nie je známy, môžu manželia pred matričným úradom súhlasne vyhlásiť, že priezvisko určené pre ich ostatné deti bude mať aj toto dieťa.

§ 43

Po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa sa jeho priezvisko určené podľa predchádzajúcich ustanovení nemôže zmeniť.

§ 44

(1) Dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho

dotýkajú. Názoru dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má právo byť vypočuté.

(2) Dieťa je povinné svojim rodičom prejavovať primeranú úctu a rešpektovať ich. Ak žije v spoločnej domácnosti s rodičmi, je povinné podieľať sa osobnou pomocou a pokiaľ má príjem z vlastnej práce, aj príspevkom z tohto príjmu, na spoločných potrebách rodiny.

Tretia hlava NÁHRADNÁ STAROSTLIVOSŤ

Základné ustanovenie

§ 45

(1) Náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú starostlivosť rodičov o dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

(2) Náhradná starostlivosť, na základe ktorej vznikajú vzťahy medzi dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

- (3) Náhradnou starostlivosťou je
- a) zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
 - b) pestúnska starostlivosť a
 - c) ústavná výchova.

(4) Pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti súd zvolí, vždy prihliadne na najlepší záujem dieťaťa.

Náhradná osobná starostlivosť

§ 46

(1) Ak to vyžaduje záujem dieťaťa, môže súd zveriť dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej môže byť dieťa takto zverené, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony, je bezúhonná s osobnými predpokladmi, najmä zdravotnými, osobnostnými a morálnymi a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme dieťaťa.

(2) Pri zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného dieťaťa, ak spĺňa stanovené predpoklady.

(3) V rozhodnutí súd vymedzí rozsah jej práv a povinností k dieťaťu.

(4) Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná osobne sa o dieťa starať v rovnakom rozsahu, v akom vykonávajú starostlivosť o dieťa rodičia. Právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad, pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu, preskúmal súd.

(5) Na správu majetku dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 33 a 34.

(6) Rodičia dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

(7) Vyživovacia povinnosť rodičov voči dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

§ 47

(1) Dieťa môže byť zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom.

(2) Dieťa môže byť zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jednému z manželov, so súhlasom druhého manžela.

(3) Súhlas nie je potrebný, ak manželia nežijú v spoločnej domácnosti, ak druhý manžel nemá spôsobilosť na právne úkony alebo ak je zadováženie súhlasu spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 48

(1) Náhradná osobná starostlivosť zaniká

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou dieťaťa,
- c) smrťou osoby, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- d) zánikom dôvodu, pre ktorý bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti,
- f) rozvodom manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 47.

(2) Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak iná osoba zanedbáva dieťa, alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak táto osoba o to požiada.

(3) Ak zanikla náhradná osobná starostlivosť podľa odseku 1 písm. f) a rodičia maloletého dieťaťa naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, súd môže na návrh jedného z bývalých manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, ponechať dieťa v jeho osobnej starostlivosti, ak

je to v záujme dieťaťa, najmä s ohľadom na jeho citovú orientáciu a stabilitu výchovného prostredia.

(4) Ak jeden z manželov zomrie, dieťa zostáva v náhradnej osobnej starostlivosti druhého manžela.

(5) Ak zanikne náhradná osobná starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) a e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o jeho ďalšej osobnej starostlivosti.

Pestúnska starostlivosť

§ 49

(1) Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť výchovu dieťaťa a ak to vyžaduje jeho záujem, môže súd rozhodnúť o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom a spĺňa stanovené predpoklady (ďalej len „pestún“).

(2) Pestúnom sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť podľa osobitného predpisu⁶⁾, je bezúhonná s osobnými predpokladmi, najmä zdravotnými, osobnostnými a morálnymi a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti, zaručuje, že bude pestúnsku starostlivosť vykonávať v záujme dieťaťa.

(3) Dieťa môže byť zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti manželom. Pri zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti jednému z manželov je potrebný písomný súhlas druhého manžela. Súhlas nie je potrebný, ak manželia nežijú v spoločnej domácnosti, ak druhý manžel nemá spôsobilosť na právne úkony alebo ak je zadováženie súhlasu spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

(4) Do pestúnskej starostlivosti možno zveriť len maloleté dieťa.

§ 50

(1) Dieťa, ktoré je v ústavnej výchove, môže byť pred rozhodnutím súdu o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti dočasne zverené rozhodnutím orgánu sociálno-právnej ochrany do starostlivosti osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom. Dieťa, nad ktorým nie je nariadená ústavná výchova, môže byť takto zverené do starostlivosti budúcich pestúnov iba so súhlasom rodičov.

(2) Ak do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia podľa odseku 1 nepodá budúci pestún návrh na začatie konania o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, dočasné zverenie dieťaťa uplynutím tejto lehoty zanikne.

⁶⁾ §....zákona/2004 Z. z.

§ 51

(1) Pestún je povinný osobne sa o dieťa starať v rovnakom rozsahu, v akom vykonávajú starostlivosť o dieťa rodičia. Právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak pestún predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad, pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu, preskúmal súd.

(2) Na správu majetku dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 33 a § 34.

(3) Ak bolo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti len jednému z manželov, ustanovenie § 31 ods. 2 sa použije primerane.

(4) Dieťa, ktoré žije v spoločnej domácnosti s pestúnom, je povinné podieľať sa osobnou pomocou, a pokiaľ má príjem z vlastnej práce, aj príspevkom z tohto príjmu, na spoločných potrebách rodiny.

(5) Počas výkonu pestúnskej starostlivosti rodičia dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti len v rozsahu, v akom nepatria pestúnovi. Rodičia majú právo stýkať sa s dieťaťom, ktoré bolo zverené do pestúnskej starostlivosti. Ak sa s pestúnom nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo pestúna súd.

(6) Ustanovenia odsekov 1 až 5 sa primerane použijú aj na dočasné zverenie dieťaťa podľa § 50.

§ 52

Súd pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti určí rodičom, alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné, rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali príslušnému orgánu.

§ 53

- (1) Pestúnska starostlivosť zaniká
 - a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
 - b) smrťou dieťaťa,
 - c) smrťou pestúna,
 - d) umiestnením dieťaťa do ochrannej výchovy alebo nástupom do výkonu trestu odňatia slobody,
 - e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení pestúnskej starostlivosti,
 - f) rozvodom manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd zruší pestúnsku starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak pestún zanedbáva starostlivosť o dieťa, alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to požiada pestún.

(3) Ak zanikla pestúnska starostlivosť podľa odseku 1 písm. f) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťaťa, súd môže na

návrh jedného z bývalých manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti, ponechať dieťa v jeho osobnej starostlivosti, ak je to v záujme dieťaťa, najmä s ohľadom na jeho citovú orientáciu a stabilitu výchovného prostredia.

(4) V prípade smrti jedného z pestúnov, sa stáva pestúnom pozostalý manžel.

(5) Ak s tým pestún a dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti súhlasí, môže súd z dôležitých dôvodov predĺžiť pestúnsku starostlivosť až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti.

(6) Ak zanikne pestúnska starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) a e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťaťa, súd rozhodne o jeho ďalšej náhradnej starostlivosti; ak súd zistí, že u dieťaťa sú predpoklady na osvojenie, začne aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti.⁷⁾

§ 54

Výkon pestúnskej starostlivosti upravuje osobitný zákon.

Ústavná výchova

§ 55

(1) Náhradná rodinná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou výchovou. Pred nariadením ústavnej výchovy je súd povinný vždy skúmať, či dieťa nemožno zveriť do náhradnej rodinnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd môže nariadiť ústavnú výchovu len vtedy, ak

- a) výchova dieťaťa je vážne ohrozená, alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo
- b) rodičia nemôžu zabezpečiť výchovu dieťaťa z iných vážnych dôvodov a dieťa nie je možné zveriť do náhradnej rodinnej starostlivosti, alebo do pestúnskej starostlivosti.

(3) Ak súd nerozhodol inak (§ 40 ods. 2 a 3; § 57), sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

(4) Výnimočne môže súd nariadiť ústavnú výchovu aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a nemožnosť vykonať iné výchovné opatrenia musí byť preukázaná.

(5) V rozhodnutí, ktorým súd nariaďuje ústavnú výchovu, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej výchovy súd vždy prihliadne na najlepší záujem dieťaťa, najmä na citové väzby dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

(6) Z dôležitých dôvodov môže súd predĺžiť ústavnú výchovu až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti.

⁷⁾ §....zákona č...../2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok.

§ 56

(1) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej výchovy a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany, obcou a príslušným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené. Ak zistí, že sú splnené podmienky na zverenie dieťaťa do náhradnej rodinnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, začne konanie aj bez návrhu.

(2) Ak súd zistí, že dieťa spĺňa predpoklady na osvojenie, začne aj bez návrhu konanie o osvojitelnosti.⁷⁾ Súd postupuje rovnako, ak zistí, že predpoklady osvojitelnosti sú splnené už pred nariadením ústavnej výchovy podľa § 55 ods. 1.

(3) Súd zruší ústavnú výchovu najmä vtedy, ak je možné dieťa zveriť do náhradnej rodinnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

Štvrtá hlava PORUČNÍCTVO A OPATROVNÍCTVO

Poručníctvo

§ 57

Alt. č. 1

(1) Ak obaja rodičia dieťaťa zomreli, boli pozbavení rodičovskej zodpovednosti, výkon ich rodičovskej zodpovednosti bol pozastavený, alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, ustanoví súd dieťaťu poručníka, ktorý ho bude **vychovávať**, zastupovať a spravovať jeho majetok. Poručník nie je povinný osobne sa o dieťa starať.

Alt. č. 2

(1) Ak obaja rodičia dieťaťa zomreli, alebo boli pozbavení rodičovskej zodpovednosti, výkon ich rodičovskej zodpovednosti bol pozastavený, alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, ustanoví súd dieťaťu poručníka, ktorý ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Poručník nie je povinný osobne sa o dieťa starať.

(2) Ak sa poručník o dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.⁸⁾

§ 58

(1) Ak sú rodičia dieťaťa nažive a ak to nie je v rozpore so záujmom dieťaťa, súd ustanoví za poručníka predovšetkým toho, koho označili rodičia, ktorých výkon rodičovskej zodpovednosti bol pozastavený. Ak niet takej osoby, ustanoví súd za poručníka niekoho z príbuzných, alebo osôb blízkych dieťaťu alebo jeho rodine, alebo inú fyzickú osobu.

(2) Za poručníka maloletého dieťaťa môžu byť ustanovení i manželia.

(3) Ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd za poručníka ustanoví orgán sociálno-právnej ochrany.

⁸⁾ §.....zákona č... /2004 Z. z.....

(4) Do času, kým nie je dieťaťu ustanovený poručník, alebo do času, kým sa ustanovený poručník neujme svojej funkcie, robí neodkladné úkony v záujme dieťaťa opatrovník ustanovený podľa § 61.

§ 59

(1) V rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o dieťati.

(2) Správa o nakladaní s majetkom obsahuje najmä informácie o výnosoch, o investíciách ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom. Správa o dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a osobitných potrebách. Správu o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa poručník súdu nemusí predložiť, ak výnosy z majetku neprevyšujú náklady na výchovu a výživu maloletého dieťaťa.

(3) Poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka, týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu.

(4) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany, výkon funkcie poručníka hodnotí.

(5) Za porušenie povinností pri spravovaní majetku zodpovedá poručník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

(6) Po zániku poručníctva je poručník povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku dieťaťa najneskôr do dvoch mesiacov po zániku svojho poručníctva.

(7) Medzi poručníkom a maloletým dieťaťom nevzniká vyživovacia povinnosť.

§ 60 Zánik poručníctva

(1) Poručníctvo zaniká

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou dieťaťa,
- c) smrťou poručníka,
- d) zánikom dôvodu, pre ktorý bol poručník ustanovený,
- e) dosiahnutím plnoletosti rodiča dieťaťa (§ 29 ods. 3, § 30),
- f) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie, alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd zbaví poručníka výkonu funkcie na jeho návrh.

(3) Súd odvolá poručníka z funkcie, ak stratí spôsobilosť na výkon tejto funkcie, alebo porušuje svoje povinnosti, alebo zneužíva svoje práva vyplývajúce z poručníctva.

(4) Ak boli do funkcie poručníkov ustanovení manželia, poručníctvo zaniká okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj rozvodom ich manželstva. Ak to vyžaduje záujem dieťaťa, súd môže na návrh niektorého z bývalých manželov rozhodnúť o tom, že funkciu poručníka bude naďalej vykonávať jeden z nich. V prípade smrti jedného zo spoločných poručníkov, stáva sa poručníkom pozostalý manžel.

(5) Ak poručníctvo zanikne smrťou poručníka alebo právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie, alebo o jeho odvolaní a ak je to naďalej v záujme dieťaťa potrebné, súd rozhodne o ustanovení nového poručníka.

Opatrovníctvo

§ 61

(1) Okrem prípadov uvedených v § 34, § 40 ods. 3 a § 58 ods. 4, ustanoví súd maloletému dieťaťu opatrovníka aj v prípadoch, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa.

(2) V takýchto prípadoch môže súd ustanoviť za opatrovníka aj orgán sociálno-právnej ochrany.

§ 62

(1) Opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v najlepšom záujme dieťaťa.

(2) Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

TRETIA ČASŤ VÝŽIVNÉ

Prvá hlava DRUHY VYŽIVOVACÍCH POVINNOSTÍ A ROZSAH VÝŽIVNÉHO

Prvý diel Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom

§ 63

(1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť.

(2) Každý rodič, bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery, je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu, ktorý predstavuje tridsať percent zo sumy určenej podľa osobitného zákona.⁹⁾

⁹⁾ § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2004 Z. z.

(3) Obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

(4) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o spoločnú domácnosť.

§ 64

(1) Rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný súdu ich preukázať, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu, sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistiť aj ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.¹⁰⁾

(2) Ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. Pri určení výživného v takomto prípade súd uvedie sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorý má maloleté dieťa vo výchove. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

§ 65

Ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, súd môže rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu na výživné, ktoré sa stane splatné až v budúcnosti, na osobitný účet zriadený v prospech maloletého dieťaťa rodičom, ktorý ho má vo výchove. V rozhodnutí uvedie spôsob, akým sa z tohto účtu zabezpečí v prospech maloletého dieťaťa pravidelné poukazovanie určených mesačných splátok.

§ 66

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

(2) Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

(3) Výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

¹⁰⁾ § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2004 Z. z.

Druhý diel **Vyživovacia povinnosť detí k rodičom**

§ 67

Deti, ktoré sú schopné samy sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

§ 68

(1) Každé dieťa plní vyživovaciu povinnosť voči rodičom v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov, k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom ostatných detí.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie príspevku na výživu rozvedenému manželovi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Tretí diel **Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými**

§ 69

Predkovia a potomkovia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť iba v prípade, že to nevyhnutne potrebujú.

§ 70

(1) Pokiaľ potomkovia nemôžu svoju vyživovaciu povinnosť plniť, prechádza táto povinnosť na predkov. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

(2) V prípade, že súd určí výživné pre maloleté dieťa, ustanovenie § 64 sa použije primerane.

§ 71

Každý z príbuzných v rovnakom stupni plní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom ostatných príbuzných.

Štvrtý diel **Vyživovacia povinnosť medzi manželmi**

§ 72

(1) Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň

oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliadne na starostlivosť o spoločnú domácnosť.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Piaty diel Príspevok na výživu rozvedeného manžela

§ 73

(1) Rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

(2) Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu, na návrh niektorého z nich, súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

(3) Príspevok na výživu rozvedeného manžela je možné priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby.

(4) Povinnosť poskytovať príspevok na výživu rozvedeného manžela predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

§ 74

Právo na príspevok na výživu zanikne, ak oprávnený manžel uzavrie nové manželstvo alebo povinný manžel zomrie.

Šiesty diel Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

§ 75

(1) Otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke primerane na úhradu jej výživy a poskytnúť jej príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

(2) Súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy podľa ods. 1, príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom a sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.¹¹⁾

¹¹⁾ § 166 Zákonníka práce.

(3) Právo žiadať príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom podľa odseku 1 sa premlčí za tri roky odo dňa pôrodu.

Druhá hlava SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 76

(1) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

(2) Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

§ 77

(1) Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

(2) Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné.

§ 78

(1) Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa je možné priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

(2) Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenie výživného, a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

§ 79

(1) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

(2) Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

(3) Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na rast životných nákladov.

§ 80

(1) Kto celkom alebo sčasti splnil za iného vyživovaciú povinnosť, je oprávnený od neho požadovať úhradu tohto plnenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí rovnako aj v prípade, že príspevok na výživu v záujme oprávneného poskytne orgán sociálno-právnej ochrany podľa osobitného predpisu.

(3) Toto právo sa premlčuje podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

§ 81

Ak orgán sociálnoprávnej ochrany poskytol namiesto povinného výživné alebo príspevok na výživné určený súdnym rozhodnutím, prechádza na neho nárok oprávneného až do výšky poskytnutého príspevku.

§ 82

Ak súd rozhodne o umiestnení dieťaťa do ústavnej alebo ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov.

ŠTVRTÁ ČASŤ URČENIE RODIČOVSTVA A OSVOJENIE

Prvá hlava URČENIE RODIČOVSTVA

Prvý diel Určenie materstva

§ 83

(1) Matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila.

(2) Dohody a zmluvy, ktoré sú v rozpore s odsekom 1 sú neplatné.

§ 84

(1) Ak vzniknú pochybnosti o tom, kto je matkou dieťaťa, určí materstvo na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa súd.

(2) Návrh môže podať žena, ktorá o sebe tvrdí, že je matkou dieťaťa alebo otec dieťaťa alebo ten, kto preukáže, že má na tomto určení právny záujem.

Druhý diel **Určenie a zapretie otcovstva**

§ 85

Otcovstvo sa určuje na základe domnienok otcovstva ustanovených v tomto zákone, súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu.

Otcovstvo manžela matky

§ 86

(1) Ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.

(2) Ak sa narodí dieťa žene znovu vydatej, považuje sa za otca neskorší manžel, i keď sa dieťa narodilo pred uplynutím trojstého dňa potom, keď jej skoršie manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné.

(3) Pri počítaní času, ktorý je rozhodujúci pre určenie otcovstva sa predpokladá, že manželstvo toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, zaniklo dňom, ktorý bol v rozhodnutí o vyhlásení za mŕtveho určený ako deň smrti.

§ 87

(1) Manžel môže do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

(2) Ak manžel stratil spôsobilosť na právne úkony pred uplynutím lehoty na zapretie otcovstva, môže otcovstvo zaprieť jeho opatrovník do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o narodení dieťaťa, alebo ak vedel o jeho narodení už skôr, do šiestich mesiacov od svojho ustanovenia.

§ 88

(1) Ak sa narodí dieťa v čase medzi stoosemdesiatym dňom od uzavretia manželstva a trojstým dňom po tom, keď manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné, možno otcovstvo zaprieť len vtedy, ak je vylúčené, že by manžel matky mohol byť otcom dieťaťa.

(2) Otcovstvo voči dieťaťu narodenému v čase medzi stoosemdesiatym dňom a trojstým dňom od umelého oplodňovania vykonaného so súhlasom manžela matky nemožno zaprieť. Otcovstvo však možno zaprieť, ak by sa preukázalo, že matka dieťaťa otehotnela inak.

(3) Ak sa narodí dieťa pred stoosemdesiatym dňom od uzavretia manželstva, postačí na to, aby sa manžel matky nepovažoval za otca, ak zaprie svoje otcovstvo na súde. To neplatí, ak manžel s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, alebo ak pri uzavretí manželstva vedel, že je tehotná.

§ 89

(1) Manžel má právo zaprieť otcovstvo voči dieťaťu a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak nežije jeden z nich, voči druhému. Ak nežije ani dieťa, ani matka, toto právo manžel nemá.

(2) Aj matka môže do šesť mesiacov od narodenia dieťaťa zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel. Ustanovenia o práve na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa sa použijú primerane.

§ 90

Ak bolo právoplatne rozhodnuté, že neskorší manžel nie je otcom dieťaťa znovu vydatej matky, začína sa šesťmesačná lehota na zapretie otcovstva pre skoršieho manžela dňom, keď sa dozvedel o právoplatnom rozhodnutí.

Otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov

§ 91

Ak nie je otcovstvo určené podľa domnienky otcovstva manžela matky, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

§ 92

(1) Za otca sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

(2) Súhlasné vyhlásenie rodičov musí byť urobené pred matričným úradom alebo pred súdom.

(3) Maloletý rodič môže urobiť súhlasné vyhlásenie výlučne pred súdom.

(4) Vyhlásenie matky nie je potrebné, ak nemôže pre duševnú poruchu posúdiť význam svojho konania alebo ak je zadováženie jej vyhlásenia spojené s ťažkou prekonateľnou prekážkou.

§ 93

Súhlasným vyhlásením rodičov možno určiť otcovstvo k dieťaťu ešte nenarodenému, ak je už počaté.

§ 94

(1) Muž, otcovstvo ktorého bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže otcovstvo pred súdom zaprieť do šiestich mesiacov odo dňa jeho určenia, len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa; táto lehota sa neskončí pred uplynutím šiestich mesiacov od narodenia dieťaťa.

(2) Aj matka dieťaťa môže v rovnakej lehote zaprieť, že otcom dieťaťa je muž, otcovstvo ktorého bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

(3) Ustanovenia § 87 ods. 2 a § 89 ods. 1 sa použijú primerane.

Určenie otcovstva súdnym rozhodnutím

§ 95

(1) Ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

(2) Za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, pokiaľ jeho otcovstvo nevyklučujú závažné okolnosti.

§ 96

(1) Ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

(2) Ak navrhovateľ v priebehu konania zomrie, môže v konaní pokračovať ďalšia osoba oprávnená na podanie návrhu. Potomkovia môžu podať návrh na určenie otcovstva do šesť mesiacov po smrti dieťaťa, ak majú na tomto určení právny záujem.

Zapretie otcovstva na návrh dieťaťa

§ 97

(1) Ak to vyžaduje záujem dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

(2) Ak súd rozhodne tak, že návrhu podanému podľa odseku 1 vyhovie a určí, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty je v záujme dieťaťa, môže dieťa po právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zapretie otcovstva.

(3) Ak jeden z rodičov nežije, môže dieťa podať návrh na zapretie otcovstva proti druhému rodičovi; ak nežije ani jeden z rodičov, návrh nie je možné podať.

Druhá hlava OSVOJENIE

§ 98

(1) Osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa vzniká osvojením vzťah príbuzenský. Osvojiteľia majú pri výchove detí rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

(2) O osvojení rozhoduje súd na návrh osvojiteľa.

§ 99

(1) Osvojiteľom sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o osvojenie podľa osobitného predpisu¹²⁾, je bezúhonná s osobnými predpokladmi, najmä zdravotnými, osobnostnými a morálnymi a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti, zaručuje, že osvojenie bude v záujme dieťaťa.

(2) Do zoznamu žiadateľov o osvojenie nemusí byť zapísaný ten, kto je manželom jedného z rodičov dieťaťa.

§ 100

- (1) Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť primeraný vekový rozdiel.
- (2) Osvojiť možno len maloletého, ak je osvojenie v jeho záujme.

§ 101

(1) Ako spoločné dieťa môžu maloletého osvojiť len manželia.

(2) Ak je osvojiteľ manželom rodiča dieťaťa, môže osvojiť maloleté dieťa len so súhlasom druhého manžela; súhlas nie je potrebný, ak druhý manžel stratil spôsobilosť na právne úkony alebo ak je zadováženie súhlasu spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 102

(1) Na osvojenie je potrebný súhlas zákonného zástupcu osvojovaného dieťaťa. Rovnako je potrebný súhlas maloletého rodiča dieťaťa. Odvolať súhlas je možné len do času, kým nie je dieťa umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(2) Ak je dieťa schopné posúdiť dosah osvojenia, je potrebný aj jeho súhlas.

§ 103

(1) Na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného dieťaťa, ani súhlas maloletého rodiča dieťaťa, ak

- a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o dieťa, najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o dieťa, ak im v prejavení nebránila závažná prekážka, alebo

¹²⁾ §.....zákona č..../2004 Z. z.

- b) počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo
- c) ak dajú privolenie na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

(2) Na osvojenie nie je potrebný súhlas matky dieťaťa, ktorá ho po pôrode zanechala v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(3) Osobný súhlas rodiča podľa odseku 1 písm. c) musí mať písomnú formu a musí byť uskutočnený pred súdom alebo pred orgánom sociálnoprávnej ochrany alebo pred povereným zamestnancom orgánu sociálno-právnej ochrany v zdravotníckom zariadení, kde sa dieťa narodilo. Odvolať súhlas je možné len do času, kým dieťa nie je umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(4) Súhlas na osvojenie v prípadoch uvedených v odseku 1 dáva opatrovník, ktorý bol osvojovanému dieťaťu ustanovený v konaní o osvojenie. Na ustanovenie opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 61 a § 62. Funkcia opatrovníka zaniká vykonaním právneho úkonu, na účely ktorého bol ustanovený.

(5) O splnení podmienok osvojiteľnosti dieťaťa uvedených v odseku 1 rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu.

§ 104

Alt. č. 1

(1) Pred rozhodnutím súdu o osvojení musí byť dieťa najmenej po dobu jedného roka v starostlivosti budúceho osvojiteľa. Náklady spojené s predosvojiteľskou starostlivosťou hradí budúci osvojiteľ.

Alt. č. 2

(1) Pred rozhodnutím súdu o osvojení musí byť dieťa najmenej po dobu šiestich mesiacov v starostlivosti budúceho osvojiteľa. Náklady spojené s predosvojiteľskou starostlivosťou hradí budúci osvojiteľ.

Alt. č. 1

(2) O zverení dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov podľa odseku 1 rozhodne na návrh budúceho osvojiteľa súd; ustanovenie § 102 a § 103 sa použijú primerane.

Alt. č. 2

(2) O zverení dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov podľa odseku 1 rozhodne orgán sociálno-právnej ochrany len vtedy, ak ide o dieťa, nad ktorým je nariadená ústavná výchova.

(3) Ak sa rozhodne pestún osvojiť dieťa, ktoré mu bolo zverené do pestúnskej starostlivosti, nevyžaduje sa, aby pred rozhodnutím súdu o osvojení bolo dieťa v starostlivosti pestúna podľa odseku 1, pokiaľ pestúnska starostlivosť trvala aspoň po túto dobu. Rovnako sa postupuje aj v prípade, že dieťa chce osvojiť osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej rodinnej výchovy alebo poručník, ktorý sa o dieťa osobne stará.

¹³⁾ § 16 ods. 13 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona...../2004 Z. z.

§ 105

Súd je povinný na základe lekárskeho vyšetrenia zistiť, či zdravotný stav osvojenca a osvojiteľov nie je v rozpore s účelom osvojenia. S výsledkami vyšetrenia oboznámi osvojiteľa, zástupcu osvojenca a poučí ich o účele, obsahu a dôsledkoch osvojenia.

§ 106

Osvojenec bude mať priezvisko osvojiteľa. Spoločný osvojenec manželov bude mať priezvisko určené vyhlásením snúbencov pri uzavieraní manželstva (§ 6 ods. 2) pre ostatné deti. To platí aj v prípade, že osvojiteľom je manžel matky osvojenca.

§ 107

(1) Osvojením zanikajú vzájomné práva a povinnosti medzi osvojencom a pôvodnou rodinou ako aj medzi osvojencom a poručníkom alebo opatrovníkom, ktorý mu bol ustanovený súdom.

(2) Ak je osvojiteľ manželom jedného z rodičov osvojenca, príbuzenské vzťahy medzi osvojencom, rodičom a jeho príbuznými zostávajú zachované.

(3) Ak je to v záujme osvojenca, osvojiteľa mu môžu sprostredkovať prístup k informáciám o jeho rodičoch alebo poskytnúť informácie, ktorými disponujú, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

§ 108

(1) Osvojenie môže súd zrušiť z vážnych dôvodov, ktoré sú v záujme dieťaťa, do jedného roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o osvojení, na návrh osvojenca alebo osvojiteľa alebo aj bez návrhu.

(2) Zrušením osvojenia vznikajú znovu vzájomné vzťahy medzi osvojencom a pôvodnou rodinou. Osvojenec bude mať opäť svoje predošlé priezvisko. Ak súd zistí, že rodičia neplnia alebo nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti, rozhodne o potrebných opatreniach (§ 39, 45).

§ 109

Ak sa do jedného roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o osvojení nezačalo konanie o zrušenie osvojenia, na základe oznámenia súdu sa osvojiteľ zapíše v matrike namiesto rodiča osvojenca.

§ 110

Osvojiť dieťa môžu manželia alebo jeden z manželov, ktorý žije s niektorým z rodičov dieťaťa v manželstve, alebo pozostalý manžel po rodičovi alebo osvojiteľovi dieťaťa. Dieťa môže výnimočne osvojiť aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v najlepšom záujme dieťaťa.

§ 111

Po uplynutí lehoty na zrušenie osvojenia (§ 108 ods. 1), osvojenie nebráni, aby osvojenec mohol byť znova osvojený.

PIATA ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Spoločné ustanovenia k zákonu č. 94/1963 Zb.

§ 112

Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa použijú vtedy, ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

§ 113

V Občianskom zákonníku je ustanovené, ako sa manželia stávajú osobnými bezpodielovými spoluvlastníkmi vecí nadobudnutých za trvania manželstva, aj kedy a ako sa stávajú spoločnými užívateľmi (§ 143 až 151, § 175 až 178, § 214 až 216 Občianskeho zákonníka).

§ 114

Dohody a súdne rozhodnutia, ktorými bola určená pred účinnosťou tohto zákona vyživovacia povinnosť rozvedených manželov voči sebe navzájom, môže na návrh jedného z manželov súd zmeniť alebo zrušiť, ak sú v rozpore s týmto zákonom.

§ 115

Manželstvá uzavreté občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v období od 1. januára 1950 do 1. apríla 1964 cirkevnou formou v zahraničí podľa práva platného v mieste uzavretia manželstva, sú platné podľa československého práva.

Prechodné ustanovenia účinné od 1. januára 2005

§ 116

Právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2005 sa riadia ustanoveniami tohto zákona. Vznik týchto právnych vzťahov ako aj práva a povinnosti z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

§ 117

Konanie o rozvod manželstva, o ktorom súd nerozhodol do účinnosti tohto zákona, sa dokončí podľa tohto zákona.

§ 118

Opatrovník ustanovený podľa § 78 zákona č. 94/1963 Zb. v znení neskorších predpisov sa považuje od 1. januára 2005 za poručníka s právami a povinnosťami podľa tohto zákona.

§ 119

Pre plynutie lehôt, ktoré sa ku dňu účinnosti tohto zákona neskončili, platí tento zákon.

§ 120

Konania vo veciach výživného podľa tretej časti tohto zákona, o ktorých súd nerozhodol do účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa tohto zákona.

§ 121

Osvojenia vykonané podľa doterajších predpisov sa považujú za osvojenia podľa ustanovení § 98 až 111 tohto zákona.

§ 122

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení zákona č. 132/1982 Zb., zákona č. 234/1992 Zb., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 72/2002 Z. z., zákona č. 127/2002 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. , zákona č. 245/2002 Z. z a zákona č. 515/2003 Z. z.

ČI. II

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení zákona č. 36/1967 Zb., zákona č. 158/1969 Zb., zákona č. 49/1973 Zb., zákona č. 20/1975 Zb., zákona č. 133/1982 Zb., zákona č. 180/1990 Zb., zákona č. 328/1991 Zb., zákona č. 519/1991 Zb., zákona č. 263/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 5/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 232/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 22/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 58/1996 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 281/1996 Z. z., zákona č. 211/1997 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 359/1997 Z. z., zákona č. 124/1998 Z. z., zákona č. 144/1998 Z. z., zákona č. 169/1998 Z. z., zákona č. 187/1998 Z. z., zákona č. 225/1998 Z. z., zákona č. 233/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 318/1998 Z. z., zákona č. 331/1998 Z. z., zákona č. 46/1999 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 166/1999 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 185/1999 Z. z., zákona č. 223/1999 Z. z., zákona č. 303/2001 Z. z., zákona č. 501/2001 Z. z., zákona č. 215/2002 Z. z., zákona č. 232/2002 Z. z., zákona č. 424/2002 Z. z., zákona č. 451/2002 Z. z., zákona č. 480/2002 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 620/2002 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 75/2003 Z. z., zákona č. 353/2003 Z. z., zákona č. 530/2003 Z. z., zákona č. 589/2003 Z. z., zákona č. /2004 Z. z., zákona č. /2004 Z. z., zákona č. /2004 Z. z., zákona č. /2004 Z. z., zákona č. /2004 Z. z. a zákona č. /2004 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 35 ods. 1 písm. a) sa v poznámke pod čiarou k odkazu 35a vypúšťajú slová „§ 62 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov.“

2. V § 35 ods. 2 sa vypúšťa písmeno d). Doterajšie písmená e) a f) sa označujú ako písmená d) a e).

3. V § 80 písm. a) sa slovo „otcovstva“ nahrádza slovom „rodičovstva“.

4. V § 88 ods. 1 písm. c) sa za slovo „bydlisko“ dopĺňajú slová „v konaní o osvojitelnosti.“

5. V § 108 sa vypúšťa slovo „ nezrušiteľnému “ a za slovo dieťaťa sa vkladajú slová „podľa osobitného predpisu^{33ac)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 33ac znie:

„ 33ac) § 109 zákona č. /2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

6. V § 120 ods. 2 sa slovo „otcovstva“ nahrádza slovom „rodičovstva“ a pred slová „o osvojenie“ sa vkladajú slová „o osvojitelnosti“.

7. V § 142 ods. 1 sa vypúšťa druhá veta.

8. § 163 odsek 2 znie:

„(2) Rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti alebo pozastavení jej výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.“.

9. § 176 znie:

„§ 176

„(1) Vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom o výchove a výžive maloletých detí, o styku rodičov, prípadne osôb blízkych s nimi, o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti alebo pozastavení jej výkonu, o schválení dôležitých úkonov maloletého a o podstatných veciach, o ktorých sa rodičia nemôžu dohodnúť. Okrem toho sa rozhoduje rozsudkom o predĺžení ústavnej výchovy a pestúnskej starostlivosti po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa a o zrušení rozhodnutia o takejto náhradnej starostlivosti.

(2) O ostatných veciach, vrátane rozhodnutia v konaní o vrátení dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané, sa rozhoduje uznesením.

(3) Ak zákon neustanovuje inak, vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozhodne súd bez zbytočného odkladu najneskôr do jedného roka odo dňa začatia konania. Predĺžiť konanie možno, len ak z objektívnych príčin nie je možné vykonať dôkazy.

(4) Ak sú splnené všetky náležitosti návrhu na začatie konania o zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa, rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do troch mesiacov od podania takéhoto návrhu; inak do troch mesiacov odo dňa, kedy bol návrh doplnený alebo opravený.“.

10. V § 178 ods. 1 sa za slovo „rodičov“ vkladá slovo „poručníkov“.

11. V § 178 ods. 2 sa slová „orgánu starostlivosti o deti“ nahrádzajú slovami „orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej prevencie“.

12. § 180 znie:

„§ 180

(1) Súdom ustanovený poručník maloletého zloží do rúk samosudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu samosudca vydá listinu obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého dieťaťa a vymedzenie rozsahu práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa primerane vzťahuje aj na opatrovníka ustanoveného súdom podľa osobitného predpisu.

(3) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, prípadne opatrovníka, a najmenej dvakrát do roka ho hodnotí v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej prevencie.

(4) Súd dohliada na správu majetku maloletého dieťaťa vykonávanú poručníkom alebo opatrovníkom; postupuje pri tom podľa osobitného predpisu.^{34fa)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 34fa znie:
„34fa) § 34 a 59 zákona č..... /2004 Z. z.“.

Doterajšie odkazy 34fa až 34fe sa označujú ako odkazy 34fb až 34ff.

13. Za § 180 sa vkladá nový § 180a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„Konanie o osvojitelnosti

§ 180a

^{34fb)} (1) Ak súd zistí, že sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu, môže začať aj bez návrhu konanie o osvojitelnosti.

(2) Účastníkmi konania sú dieťa a jeho zákonní zástupcovia. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý dosiahol vek šesťnásť rokov, je účastníkom konania, aj keď nie je zákonným zástupcom dieťaťa. V tomto konaní má procesnú spôsobilosť. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý nedosiahol vek šesťnásť rokov, musí byť v tomto konaní zastúpený svojim zákonným zástupcom.

(3) Rodičia dieťaťa nie sú účastníkmi konania, ak sú pozbavení rodičovskej zodpovednosti, alebo ak nemajú spôsobilosť na právne úkony, alebo ak dali súhlas na osvojenie dieťaťa vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

(4) O osvojitelnosti rozhodne súd bez zbytočného odkladu najneskôr do troch mesiacov odo dňa začatia konania. Túto lehotu možno predĺžiť najviac o tri mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia objektívne príčiny.

(5) Ustanovenie § 182 ods. 1 platí tu obdobne.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 34fb znie:
„34fb) § 53 ods. 6, § 56 ods. 2, § 99 až 105 zákona č...../2004 Z. z.“.

Doterajšie odkazy 34fb až 34fe sa označujú ako odkazy 34fc až 34fg.“

14. § 181 odsek 2 znie:

„(2) Rodičia osvojovaného dieťaťa nie sú účastníkmi konania o osvojení, ak sú pozbavení rodičovskej zodpovednosti, alebo ak nemajú spôsobilosť na právne úkony, alebo ak na osvojenie nie je potrebný ich súhlas, hoci sú zákonnými zástupcami osvojovaného dieťaťa; to platí aj v prípadoch, ak súd právoplatne rozhodol, že dieťa je osvojitelné.“

15. § 185 znie:

„ § 185

Konanie o zrušení osvojenia môže súd začať na návrh osvojenca alebo osvojiteľa alebo aj bez návrhu.“

16. V § 238 odsek 4 znie:

„(4) Dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine (a o zmene a doplnení niektorých zákonov), okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti alebo pozastavení jej výkonu, o priznaní rodičovskej zodpovednosti maloletému rodičovi dieťaťa, o určenie (popretie) rodičovstva alebo o osvojenie.“

17. V § 243f ods. 2 písmeno a) znie:

„a) vo veciach upravených Zákonom o rodine (a o zmene a doplnení niektorých zákonov), okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovskej zodpovednosti alebo pozastavení jej výkonu, o priznaní rodičovskej zodpovednosti maloletému rodičovi dieťaťa, o určenie (popretie) rodičovstva alebo o osvojenie.“

Čl. III

Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení zákona č. 158/1969 Zb., zákona č. 234/1992 Zb., zákona č. 264/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 48/1996 Z. z., zákona č. 510/2002 Z. z. a zákona č. 589/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. Slovo „otcovstvo“ vo všetkých tvaroch sa v celom texte zákona nahrádza slovom „rodičovstvo“ v príslušnom tvare.

2. Za § 20 sa vkladá nový § 20a, ktorý znie:

„§ 20a

Manželstvo, ktoré v cudzine uzavrel slovenský občan pred iným orgánom, ako pred orgánom Slovenskej republiky na to splnomocneným, je platné v Slovenskej republike, ak je platné v štáte, v ktorom bolo uzavreté a ak neexistovala žiadna okolnosť vylučujúca uzavretie manželstva podľa slovenského hmotného práva. Ak druhý z manželov nie je slovenským občanom, spravuje sa jeho spôsobilosť uzavrieť manželstvo právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom.“

3. § 24 znie:

„§ 24

(1) Vzťahy medzi rodičmi a deťmi vrátane vzniku alebo zániku práv a povinností rodičov sa spravujú právom štátu, na ktorého území má dieťa obvyklý pobyt. Ak si to vyžiada ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, súd môže pri rozhodovaní výnimočne prihliadnuť aj na právo iného štátu, s ktorým má vec podstatnú väzbu.

(2) Rodičovská zodpovednosť, ktorá vznikla v štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, zostáva zachovaná aj po zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Ak niektorému z rodičov nevznikla rodičovská zodpovednosť, ktorú priznáva rodičovi slovenské právo, vznikne mu okamihom, keď sa územie Slovenskej republiky stane obvyklým pobytom dieťaťa.

(3) Výkon rodičovskej zodpovednosti sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

(4) Na účely tohto ustanovenia majú deti uvedené v § 39 ods. 2 svoj obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.“.

4. Za § 26 sa vkladá nový § 26a, ktorý znie:

„§ 26a

Zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti budúcich osvojiteľov sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.“.

5. Nadpis nad § 28 znie: „Poručníctvo a opatrovníctvo“.

6. V § 28 sa za slovo „zániku“ dopĺňajú slová „poručníctva a opatrovníctva“ a v druhej vete sa pred slovo „Opatrovnícka“ vkladajú slová „Poručnícka a “.

7. V § 29 sa pred slovo „opatrovníctvo“ dopĺňajú slová „poručníctvo, prípadne“.

8. V § 30 sa pred slovo opatrovníkom dopĺňajú slová „poručníkom, prípadne“ a pred slovo „opatrovnícky“ sa vkladajú slová „poručnícky, prípadne“.

9. § 31 znie:

„§ 31

Ustanovenia o poručníctve a opatrovníctve nad maloletými platia obdobne, ak ide o podobné ochranné opatrenia vo vzťahu k osobám nespôsobilým na právne úkony.“.

10. V § 39 ods. 3 sa na konci pripája táto veta: „Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva“.

11. V § 39 ods. 4 písm. b) sa slová „rodičovské práva a povinnosti“ nahrádzajú slovami „rodičovskú zodpovednosť“.

12. Nadpis pod § 42 znie: „Právomoc vo veciach spôsobilosti na právne úkony, poručníctva a opatrovníctva“.

13. § 42 znie:

„§ 42

(1) Vo veciach obmedzenia a pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj v poručníckych a opatrovníckych veciach je daná právomoc slovenských súdov, ak má osoba obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

(2) Ak právomoc slovenského súdu podľa odseku 1 nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo jej majetku a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu osoby. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.“.

14. V § 62 písmeno a) znie:

„a) krajský súd, ak ide o listiny vydané okresnými súdmi, notármi alebo súdnymi exekútormi so sídlom v územnom obvode krajského súdu, o listiny, ktorých správnosť osvedčili alebo na ktorých osvedčili pravosť podpisu, ako aj o preklady vyhotovené prekladateľmi alebo o posudky vyhotovené znalcami.“.

15. V § 66 ods. 2 sa slová „rodičovských práv a povinností“ nahrádzajú slovami „rodičovskej zodpovednosti“.

16. V § 67 ods. 2 sa slovo „výchovy“ nahrádza slovom „osobnej starostlivosti“.

17. Nadpis nad § 68a znie „Konanie o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia“.

18. V § 68a písm. b) sa slovo „výchovy“ nahrádza slovom „osobnej starostlivosti“.

ČI. IV

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 70/1997 Z. Z. sa mení a dopĺňa takto:

V § 6 sa vypúšťa slovo „nezrušiteľne“ a za slovo „osvojené“ sa dopĺňajú slová „podľa osobitného predpisu³⁾“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 3 znie:

„3) § 109 zákona č...../2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

ČI. V

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení zákona č. 222/1996 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 2 ods. 2 sa slovo „otcovstva“ nahrádza slovom „rodičovstva“.

2. V § 16 písm. a) sa vypúšťa slovo „nezrušiteľné“ a za slovo „osvojenie“ sa dopĺňajú slová „podľa osobitného predpisu^{9a)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 9a znie:

„9a) § 109 zákona z...../2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

3. V § 24 sa nad slovo „skutočnostiach“ umiestňuje odkaz 14a.

Poznámka pod čiarou k odkazu 14a znie:

„14a) § 109 zákona/2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

Doterajšia poznámka pod čiarou k odkazu 14 znie:

„14) § 3 a § 4 zákona.../2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

ČI. VI

Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení zákona č. 458/2003 Z. z. sa mení takto:

V § 15 odsek 1 znie:

„(1) Za podmienok ustanovených osobitným zákonom generálny prokurátor vymenúva a odvoláva jedného člena a jeho náhradníka do komisie, ktorá rozhoduje o ochrane ohrozeného svedka, chráneného svedka a ich blízkych osôb.“

ČI. VII

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 98/1995 Z. z., zákona č. 110/1996 Z. z., zákona č. 222/1996 Z. z., zákona č. 140/1998 Z. z., zákona č. 241/1998 Z. z., zákona č. 80/2000 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 553/2001 Z. z., zákona č. 118/2002 Z. z., zákona č. 131/2002 Z. z., zákona č. 219/2002 Z. z., zákona č. 450/2002 Z. z., zákona č. 457/2002 Z. z., zákona č. 138/2003 Z. z., zákona č. 445/2003 Z. z., zákona č. 528/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 365/2004 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. § 16 sa dopĺňa novými odsekmi 13 a 14, ktoré znejú:

„(13) Zdravotnícke zariadenie, v ktorom žena porodila dieťa a zanechala ho v ňom po pôrode a zároveň požiadala o zabezpečenie osobitnej ochrany svojich osobných údajov, je povinné viesť osobitnú zdravotnú dokumentáciu v rozsahu starostlivosti súvisiacej s tehotenstvom a pôrodom. Na obsah osobitnej zdravotnej dokumentácie sa použije primerane ustanovenie odseku 12.

(14) Osobitná zdravotná dokumentácia musí byť vedená oddelene od zdravotnej dokumentácie ostatných pacientov a zdravotnícke zariadenie je povinné zabezpečiť, aby k nej nemali prístup iné osoby ako ošetrojúci lekár. Ustanovenia odsekov 5, 8 a 9 sa nepoužijú.“

2. Za § 16 sa vkladá nový § 16a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 16a

Register osobitnej zdravotnej dokumentácie

(1) Ministerstvo zdravotníctva zriaďuje a vedie register osobitnej zdravotnej dokumentácie.

(2) Zdravotnícke zariadenie, v ktorom žena porodila dieťa a zanechala ho v ňom po pôrode a zároveň požiadala o zabezpečenie osobitnej ochrany svojich osobných údajov, je povinné bez zbytočného odkladu postúpiť osobitnú zdravotnú dokumentáciu ministerstvu zdravotníctva. Osoby poverené spracovaním údajov uvedených v registri sú

povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa v súvislosti so spracovávaním týchto údajov dozvedeli. Tejto povinnosti ich môže zbaviť iba súd.“

ČI. VIII

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. o Liečebnom poriadku v znení zákona č. 222/1996 Z. z., zákona č. 251/1997 Z. z., zákona č. 332/1997 Z. z., zákona č. 140/1998 Z. z., zákona č. 17/1999 Z. z., zákona č. 3/2000 Z. z., zákona č. 118/2002 Z. z., zákona č. 534/2002 Z. z., zákona č. 138/2003 Z. z., zákona č. 256/2003 Z. z., zákona č. 579/2003 Z. z. a zákona č. 599/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 3 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Na základe povinného zdravotného poistenia sa poskytuje tiež zdravotná starostlivosť spojená s tehotenstvom a pôrodom dieťaťa, ktoré matka po pôrode zanechala v zdravotníckom zariadení a zároveň požiadala o zabezpečenie anonymity svojej osoby (alt. požiadala o zabezpečenie osobitnej ochrany svojich osobných údajov)^{4ba}). Náklady na túto starostlivosť hradí zdravotná poisťovňa, ktorú určí Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).“

Poznámka pod čiarou k odkazu 4ba znie:

„4ba) § 16 ods. 13 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona..../2004 Z. z.“

Doterajšie odseky 3 až 8 sa označujú ako odseky 4 až 9.

2. V § 7 ods. 3 sa slová „Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky“ nahrádzajú slovami „ministerstva“.

ČI. IX

Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 302/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky o matrikách sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 22 ods. 1 sa na konci pripájajú tieto slová: „alebo ak matka, ktorá zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu^{3a}“, neurčila jeho meno.“

Poznámka pod čiarou k odkazu 3a znie:

„3a) § 16 ods. 13 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona..../2004 Z. z.“

2. V § 23 sa za odsek 5 vkladá nový odsek 6, ktorý znie:

„(6) Ustanovenie odseku 5 platí aj v prípade, ak matka zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu^{3a}“.

Doterajší odsek 6 sa označuje ako odsek 7.

3. § 28 znie:

„§ 28

(1) Ak matka zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení a požiadala o zabezpečenie osobitnej ochrany svojich osobných údajov^{3a)}, vykoná sa zápis narodenia dieťaťa do knihy narodení na základe správy zdravotníckeho zariadenia, v ktorom bol pôrod ukončený. Správa obsahuje údaje o pohlaví a dátume narodenia dieťaťa.

(2) Ak nejde o prípad podľa odseku 1, vykoná sa zápis narodenia nájdenej osoby, ktorej totožnosť nemožno zistiť v stĺpci 5 v knihe narodení podľa miesta, kde sa osoba našla. Ak ide o novorodenca, zapisuje sa neodkladne; ak ide o staršie dieťa, zapisuje sa iba v prípade, že sa po vykonanom prešetrení nezistilo, že dieťa je už zapísané. Zápis obsahuje čas, miesto a okolnosti, za ktorých sa osoba našla, opis odevu a iných predmetov, ktoré majú vzťah k zisteniu jej totožnosti, zvláštne telesné znaky, pravdepodobný vek, pohlavie, ako aj meno a priezvisko, ktoré nájdenej osobe určil súd.

(3) Ustanovenia odseku 2 sa použije obdobne, ak ide o osobu, ktorej miesto narodenia nemožno zistiť.“.

Čl. X

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení zákona č. 154/1994 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. § 1 znie:

„§ 1

(1) Meno osoby, ktorá sa narodila na území Slovenskej republiky, sa určuje dohodou rodičov; ak k takejto dohode nedošlo, meno sa určuje rozhodnutím súdu. 1)

(2) Ak druhý rodič nie je známy, meno osoby (odsek 1) sa určuje vyhlásením jedného z rodičov.

(3) Ak nie je známy ani jeden z rodičov, určí meno dieťaťa súd 1) na podnet obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len „matričný úrad“).

(4) Ustanovenie odseku 3 platí aj v prípade, ak matka, ktorá zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu^{1a)}, neurčila jeho meno.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 1 a 1a znejú:

„1) § 41 ods. 3 zákona/2004 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1a) § 16 ods. 13 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona..../2004 Z. z.“.

2. V § 4 ods. 3 sa vypúšťa posledná veta a dopĺňajú sa odseky 4 a 5, ktoré znejú:

„(4) Ak nie je známy ani jeden z rodičov dieťaťa, určí priezvisko dieťaťa súd¹⁾ na podnet matričného úradu, v ktorého matrike je vykonaný zápis o narodení dieťaťa.

(5) Ustanovenie odseku 4 platí aj v prípade, ak matka zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu^{1a)}..“.

Doterajšia poznámka pod čiarou k odkazu 2 znie:

„ 2) § 6 zákona...../2004 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

ČI. XI

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2005.

;